Bko en KiZ

kunsteducatie in de buitenschoolse opvang

Hoe kunnen we de kostbare tijd die kinderen in de buitenschoolse opvang doorbrengen op een kwaliteitsvolle manier invullen?

1e kennismaking
buitenschoolse context
en Kunst in Zicht

SPROOK - Mathias De Leeuw

- Muzisch proefproject in BKO Evere
- 10 woensdagnamiddagen
- 1 kunstdocent werkt samen met kinderen BKO
- Onderzoek Karen Torfs, Centrum voor taal en Onderwijs-KUL

Nikon

1.Ervaren kunstdocent slaagde er niet in zijn doelen te bereiken.

2.Kunst in Zicht kon moeilijk inspelen op onbekende context.

3. Onderzoeksvraag K. Torfs aangepast.

“Hoe kunnen de organisatoren en begeleiders van een kunsteducatieve activiteit ervoor zorgen dat de kunsteducatieve doelen worden bereikt zonder dat de deelnemende kinderen taaldrempels ervaren?”

“Wat zijn voorwaarden voor het creëren van een krachtige leeromgeving in de buitenschoolse opvang?

Hoe kunnen de organisatoren en begeleiders van een kunsteducatieve activiteit ervoor zorgen dat de kunsteducatieve doelen worden bereikt?”

Betekenisvolle activiteiten

1. **Geef telkens een duidelijk doel mee**
   - Een duidelijk doel (dat inspeelt op interesses/leefwereld) bij élke activiteit.
2. **Geef kinderen samenwerkingskansen (én interactiekansen) binnen je activiteit**
   - Creëer kansen voor kinderen om samen te werken, informatie/ideeën/opinies uit te wisselen, te overleggen …
   - Gebruik afwisselende werkvormen/groeperingsvormen

3. **Zorg voor een duidelijk reflectie/beschouwingsmoment**
   - Hoeft niet altijd in de vorm van een vraag, kan ook in de vorm van een verwerkingsopdracht.
   - Kinderen kunnen ook onderling reflecteren: per 2 of per 3 bijvoorbeeld.

Positief, veilig en rijk klimaat

1. **Werk aan de groep**
   - Belang van groepsvormende activiteiten aan het begin
   - Stel samen regels 'van de groep' op
   - Consistent én consequent zijn met die regels: iedereen dezelfde behandeling

2. Zorg voor structuur
   - Structuur in de ruimte:
     - Duidelijk maken dit 'Kunst in Zicht- terrein' is (bv. met een vlag, een soort pop die inleidt…)
     - Een duidelijke plaats om te zitten voor uitleg en instructies
     - Interessante prikkels aanbrengen, storende prikkels verwijderen
   - Structuur in tijdsverloop:
     - Zorg dat kinderen inzicht hebben in wat er gaat komen, hoe de dag verloopt.
   - Structuur in instructies
     - Geef duidelijk mee: wie, wat, waar, hoe (en het doel)
     - Werk zoveel mogelijk met opeenvolgende, enkelvoudige instructies

3. **Kinderen positief benaderen**
   - Zorg dat je iedereen positief kan benaderen, vanuit verschillende invalshoeken (geef positieve feedback, schenk aandacht aan wat de kinderen zeggen, doen of gemaakt hebben, geef aanmoedigingen, bevestiging, laat hen succeservaringen opdoen; ze mogen fouten maken…)
   - Negeer negatief gedrag zo veel mogelijk, en zet positieve voorbeelden in de verf!

Ondersteuning door interactie

1. **Maak je taalaanbod begrijpelijk**
   - Denk aan de taaltips van WURM!
2. **Bied voldoende kansen tot taalproductie**
   - Bouw productiekansen in in activiteiten!
   - Stel open vragen (bv. tijdens instructie)
   - Vraag naar meningen en ervaringen (bv. bij reflectie)
   - Laat kinderen samenwerken
   - Bouw verder op wat kinderen zeggen
   - Lok reacties uit door zelf af en toe eens een foutje te maken, iets geks te doen…
3. **Wissel je begeleidersstijl voldoende af**

   Door je bewust te zijn van verschillende begeleidersstijlen en deze bewust in te zetten, zorg je voor een voldoende afwisselende leeromgeving.

bron: Karen Torfs, Centrum voor Taal en Onderwijs, KULeuven

Conclusies

1. samenwerking met BKO verderzetten met kleinere/meer gerichte proefprojecten

2. ondersteuning kunstdocent

3. randvoorwaarden bewaken (muzische ruimte, materiaal, groepssamenstelling,…)

4. begeleiders BKO betrekken en opleiden in methodiek Kunst in Zicht

5. Partners zoeken binnen BKO-context (KIKO)

2. KUBUKI
vijf kunsteducatieve proeftuinen

- onderzoek muzisch en kunsteducatief werken in BKO's

-onderzoek door opleiding Kunst- en Cultuurbemiddeling / opleiding en expertisecentrum Pedagogie van het jonge kind

- in samenwerking met C-Mine Genk en Het Paleis

Proeftuin Kunst in Zicht BOUWSTOF in C-Mine voor kinderen en hun begeleiders uit de BKO

Zelfde workshop mogelijk binnen BKO-context?

- BKO-begeleiders geven workshop

- Specifieke context: keuzevrijheid kinderen.

- Tijdspanne van 2 weken waarin er op verschillende momenten muzisch gewerkt wordt.

- Wordt er kwalitatief muzisch gewerkt?

Kunst in Zicht 'geeft' workshop aan BKO en zorgt mee voor randvoorwaarden en handvaten.

ALUIN
BORAX
NEON

Proeftuin Kunst in Zicht
BOUWSTOF in De Spetter Merksplas

resultaat KUBUKI

1. Krachtige begeleiders vormen de spil voor een geslaagde samenwerking tussen BKO en kunsteducatie.

2. keuzevrijheid en autonomie belangrijk + kwalitatief muzisch werken

3. Kunsteducatie en BKO kunnen hand in hand gaan.

Proeftuin Kunst in Zicht
Wurm - de installatie in De Spetter Merksplas
(projectsubsidie Kunstendecreet)

OPZET

Een installatie waar spel, ontdekking, beleving, en muzisch werken centraal staan voor de allerkleinsten.

Een kindbegeleider/studente PJK ontwikkelt een KiZ-workshop door naar een installatie op maat van BKO. Kunstdocenten van KIZ ondersteunen de kindbegeleider hierbij.

Vragen bij deze opzet

Kan de kunstdocent afwezig zijn?

Wat is muzisch werken binnen IBO?

Bevindingen

-Het project heeft een grote meerwaarde in de De Spetter in Merksplas gehad.

-Begeleiders BKO hebben vaak topideeën, maar niet altijd de tools om ze uit te werken tot muzische opdrachten.

-Kunstdocent werd af en toe gemist (ondersteuning in de praktijk, bij de voorbereiding, als voorbeeld)

-begeleiders hebben geen kindervrije uren. Een muzisch aanbod uitwerken heeft tijd nodig.

- kwalitatief muzisch werken betekent voor een BKO niet altijd hetzelfde als voor een kunsteducatieve organisatie.

Conclusies

- KiZ zet in op het ontwikkelen van *content* (korte muzische impulsen vertrekkend vanuit de installatie). KiZ besloot de impulsen straks te ‘geven’ aan de kindbegeleiders, en net als eerder, de randvoorwaarden (muzische ruimte, materiaal,…) mee te helpen bewaken.

- Ook werd er nagedacht over een intensievere begeleiding van de kindbegeleiders (lees: ook op de vloer).

Dit leidt tot volgend opzet

12 korte muzische impulsen
een aantal door een kunstdocent
een aantal door de kindbegeleiders
en opnieuw

4 sessies praktische vorming
ruimte om te testen en voor vragen
concrete tips & tricks
verkennen & spelen met materiaal
hoe door minimale ingrepen in de dagdagelijkse praktijk zo veel mogelijk kwalitatieve output

Proeftuinen Kunst in Zicht
Wurm - de installatie in
Ibo Kikoen in Grobbendonk en Retie
(projectsubsidie Kunstendecreet)

- Wekelijks trekt een KiZ-begeleider naar de Ibo's om de kindbegeleiders te ondersteunen bij het werken met de installatie.

- Tweewekelijks worden er praktische vormingen voorzien voor de kindbegeleiders.

- Ook op andere dagen, wanneer KiZ niet aanwezig was, wordt er rond Wurm gewerkt door de kindbegeleiders.

MONKEY BUSINESS
HAMPTON BAYS

- Zo slaagden de kindbegeleiders van de betrokken Ibo’s erin de poëzie en verwondering rond de installatie een maand lang levend te houden!

- Een maand later kwamen de kindbegeleiders terug samen en blikten samen met een kunstdocent van Kunst in Zicht terug op hun ervaringen, waarbij de kunstdocent een en ander kaderde en zorgde voor verdieping van de opgebouwde kennis.

Zijn er nog vragen?

Ertussenin, workshop van Katrien Oosterlinck en KIZ